Utsik number 4 senti.

Alutaguse Teataja

Ilmub Jõhvis igal teisipäeva neljapäeval ja laupäeval.

TOIMETUS ja TALITUS: Jõhwis, Rakwere tän. 7-a Telefon 48 ja Narvas tel. 34. — Tegevtoimetaja Roman Hoona.

1 kuu postiga 50 senti
3 kuud „ 150 „
6 „ „ 280 „
1 aasta „ 550 „

Tellimisi wõtawad wastu kõik postkontorid.

Kuulutuse hinnad: 1 millim. 1 weerul kuulut küljel 3 senti, lehe tekstis ja eesotsas 8 senti. Töötsimise kuulutused poole hinnaga. Kuulutusi wõetakse wastu lehe ilmumise eelpäewal kuni kella 12.

№ 93. Jõhwis, neljapäewal, 31. augustil 1933. a. V aastakäik.

Esimene ülesanne olgu
igaühel tellida
omale
„Alut. Teataja"
1. septembrist

ANNY ONDRA

„Koit"
Kõnnitrant 2-44.
Pääsmed 10--50 senti.
Algus äripäevael k. 6 p., pühapäeval kell 4 p.
Kassa awat. pool tundi enne algust kuni kella 10 õht.

Täna, 30. augustist ja edasi. Sensatsioonhelifilmide kaksikeeskava!

Võrratu Anny Ondra ja maailmakuulsad revüütähed „Singing Babies" suurfilmis

Film täis elegantsi tempot ja huumorit

„BABY"

Film täis elegantsi, tempot ja huumorit.

II. Suur hingeline draama maailmakuulsa Ernst Lublitschi lavastusel

„Südametunnistuse piinad"

Peaosades: Nancy Carroll, Lionel Barrymore ja Philips Holmes.

III.
NÄDALARINGVAADE.

EELTEADE:
Tulemas hooaja parimad filmid „Veronika" mängib Francisca Gaal, „Laul sinule" Jan Kiepura'ga.

Kirjanik August Kirsimäe roim ja enesetapp.

„Looduse" laureaat haawas Tallinnas raskesti abielupaar Madissone ja kihutas enesele kuuli pähe. — Sõitis Jõhwist Tallinna, et tappa oma endist sõbratari ja ennast. — Roim armukadedusest ja hingelisest laostumisest.

Adalbert Kirschenberg, kirjaniku nimega August Kirsimägi last teisipäewa hommikul Tallinnas, Saue uulitsal nr. 18 abielupaar Bruno ja Ilse Madissoni korteris Bruno Madissonil kuuli kopsust läbi. Peale selle haawas ta Ilse Madissoni rewolwrikuuliga pahemasse reide ja last lõpuks endale kuuli pähe. Kirschenbergi surm oli filmapilkne. Bruno Madissoni wigastus on wõrdlemisi raske. Ilse Madissonil on raske luumurre, kuid wigastus ei ole elukardetaw.

Sündmus leidis aset teisipäewa hommikul natuke peale kella 1/2 8-t. A. Kirsimägi saabus hommikuse Narwa rongiga Jõhwist Tallinna. Wiimasel ajal ta elas oma wenna juures Jõhwis. Balti jaamas istus Kirschenberg taksoautosse, lastes end sõidutada Saue tän. nr. 18 maja ette. Jättes auto sinna ootama, läks Kirschenberg Madissonide korteri ukse taha. Koputamise peale awas ukse Bruno Madisson, kellelt Kirschenberg küsis taga proua Madissoni. Bruno Madisson wastas sellele:

„Mis teil minu naisega tegemist", lüües ukse Kirschenbergi nina eest kinni. Samal silmapilgul haaras Kirschenberg taskust rewolwri, lastes kuuli läbi ukse. See kuul kedagi ei tabanud, tungides korteri wastasseina.

Nüüd püüdis Kirschenberg korteri ust awada, mis tal ka korda läks. Korteri sisse saades tekkis tal rüselemine Bruno Madissoniga. Wiimane püüdis Kirschenbergi käes olewat rewolwrit ära wõtta, kuid see ei õnnestunud. Kirschenberg surus relwa otsa wastu Madissoni rinda ja wajutas päästikule.

Kuul tungis Madissonil rinnust läbi.

Haawatud Madissonil õnnestus nüüd **omal jalul korterist wälja joosta.** Kirschenberg ilka weel laskewalmis rewolwrit käes hoides, tungis korteri tagapoolsetesse tubadesse. Ilse Madisson wiibis magamistoas alles woodis, karjudes paukudest hirmununa kõigest jõust appi.

Magamistoas lawastas kurbmängu teine waatus. Sõnagi lausumata tõstis Kirschenberg relwa, lastes Ilse Madissoni pihta kaks pauku. Nendest tungis üks Ilse Madissonile pahemasse reide, teine jooksis mööda. Samas, haawatud Ilse Madissoni silmade all, tõstis Kirschenberg weel suitsewa relwa endale meelekohta, kihutades

wiienda kuuli oma peast läbi.

Enesetapja kukkus woodi ette põrandale, jäädes sinna laibana lamama.

Wahepeal oli haawatud Madisson jooksnud postikordniku juure, kästes wiimast tõtata oma korterisse, kus olewat tema raskesti haawatud naine ja mõrtsukas. Madisson ütles kordnikule, et ka tema ise on rinnust haawatud. Seda tõendas weri, mis haawa kohal hoitawa käe sõrmede wahelt läbi nirises. Madisson sõitis sama autoga Greiffenhageni kliinikusse.

Jõudnud Madissonide korterisse leidis kordnik eeskojast Ilse Madissoni, kes wahepeal tubadest wälja oli roomanud. Haawatu toimetati kohale kutsutud autol rawimisele kesthaiglasse.

Adalbert Kirschenberg leiti Madissonide magamistoast surnuna. Peast läbi tunginud kuul oli ta elu lõpetanud silmapilkselt.

Haiglas selgus, et Bruno Madissoni haaw on sisemise werejooksu tõttu elukardetaw.

Selgub, et Kirschenbergil olnud üliõpilasena Ilse Madissoniga tema nelupõlwes lähem tutwus Tartus. Kirschenbergi kaitsewäeteenistusest wälja tulles olnud Ilse wahepeal tutwunud Madissoniga, kellega warsti abiellus. Sellest ajast pole Ilse Madisson enam tahtnud Kirschenbergiga endist tutwust uuendada. Ilse Madissoni on Kirschenberg kirjeldanud oma mitmes teoses.

Bruno Madisson on samuti üliõpilane. Teenis mõne aasta eest Tallinna-Harju prefektuuris asjaajajana, kust wallandati riigi raha omastamise eest. Tallinna-Haapsalu rahukogu poolt mõisteti ta käesolewal kewadel aastaks wangiroodu. Ta on 28 aastat wana. Ilse Madisson on 24-aastane, elukutselt wõimlemisõpetaja.

Adalbert Kirschenberg oli üldiselt tuntud tasakaalutu inimesena. Käesolewal kewadel katsus ta endal weronaaliga elu wõtta, kuid päästeti arstide poolt. Wähe aega enne käesolewat sündmust tegi Kirschenberg teise katse enesetapmiseks, wõttes sisse kahekordse portsjoni weronaali. Seegi kord ei mõjunud see mürgistuund organismile. Kuuldawasti on Kirschenberg mürkainete muretsemiseks wõltsinud retseptidel oma wenna allkirju, kes praktiseerib Tallinnas arstina.

A. Kirschenbergi laip paigutati linna lahkamiskambrisse.

„Looduse" romaaniwõistlusel sai A. Kirschenberg oma romaaniga „Puhastustuli" mäletawasti esimese auhinna.

Tulge Tallinna näitusele.

Näitus algab 1. septembril kell 2 p. Lõpeb 4. sept. kell 2 p.

Näitus on suur ja huwitaw!

Jisakus tappis wend wenna

Jisakust, 30. juulil. Teisipäewal kella 1/2 11 ajal enne lõunat last Jisaku wallas, Porskowa külas Rudolf Rebina, 38 a. wana, jahipüssist kaks kuuli rinda oma wennale Gerhard Rebinale. Surm järgnes silmapilkselt.

Nagu selgunud, walitses wennad Rebinate wahel juba pikemat aega waen pärandusasjade pärast nende ühisel kasutamisel olewas isatalus. Gerhard hakkas teisipäewal ehitama aita waheseina, et eraldada omale hoonest wajalikku ruumala. See asjaolu wihastas Rudolf Rebinat ja ta läks tuppa, wõttis seinalt jahipüssi, laadis selle kahe kuulipadruniga ning jooksis siis aita, kus kihutas wennale kaks laengut otse rinda. Wend warises korisedes kokku ja suri samas paigas. Peale roima läks tapja tuppa, kus ootas kuni tuli politsei ja tema arreteeris.

Uus juhataja Narva tööstuskoolile.

K. Jwask jääb abijuhatajaks.

Narva tööstuskooli uueks juhatajaks määraks haridus-sotsiaalministeerium insener August Mutti, kes lõpetas 1928. aastal Tallinna tehnikumi ja pärast töötas Wõru tööstuskoolis õppejõuna. Senine Narwa tööstuskooli juhataja Jwask jääb kooli juure abijuhatajaks.

Õppetöö algus nimetatud koolis on ühe kuu peale edasi lükatud, mida põhjustab asjaolu, et rauatöö osakond wiiakse juba eelolewaks õppeaastaks üle uutesse ruumidesse. Nimelt seatakse rauatöö osakond end. Ainowjewi tehase ruumes korda septembrikuu keskel, kuna puutöö osakonna uute ruumide remonteerimine wõib weel kesta krediidi puuduse tõttu umbes pool aastat. Nii jääb puutööosakond tänawu wanasse ruumi.

Plahvatus purustas poisi sõrmed

Murtud küljeluuga mees haiglas.

29. skp. toimetati Narwa linna haigemajja Narwas, linawabrik nr. 22. elutsew 68 a. Stepan Bogdanow murtud küljeluuga. Õnnetus juhtus mehega wäljakäigukohas, kus ta kukkus maha ja murdis luu.

Samal päewal toodi haiglasse rawimisele ka Jõhwi walla elanik Herman Oren, 17 a. w., kellel wasaku käe neli sõrme purustatud. O. sai wigastada kiwilõhkumisel. Kiwisse puuritud auku laengu toppimisel plahwatas lõhkeaine enneaegu ja purustas nooremehe käe ning põrutas teda kehast.

Kuna kohapeal osutus saadud wigastuste rawimine wõimatuks, sest purustatud käel tuleb sõrmed ära lõigata, siis toimetati O. Narwa haigemajja.

Lugege „Alut. Teatajat"

Narwa teaater.

Hooaja awamine „Sularahaga".

Pühapäewal 3. septembril s. a. kell 1/2 9 õhtul awab teaater 1933./34. a. hooaja E. Ebermayeri ja Fr. Bammerlohr'i komöödiaga „Sularaha".

See kolmewaatuslik komöödia on tänapäewa menukam komöödia. — Autorid on tahtnud anda pilti sularaha wõimust, jõust—sest kes meist ei teaks, milline jõud on sularahal tänapäewal!

Sularaha on tõeline jõud — ta on elaw — wõimas jõud. Sularaha käes —tullakse, waadatakse, seistakse ja imestatakse.

Komöödia tegewus sünnib waeseks jäänud rikka ärimehe majas. Ärimees, kes sipleb waid wõlgades, ei suuda isegi elektriwoolu arwet tasuda; plaanitseb siis teha suurt äri ja asutada aktsiaseltsi. Äri kordaminekuks annab parimat lootust, elektrit wäljalülitama tulnud montöör, kes samas leiab oma tööriistist kollase ümbriku—sularahaga! See sularaha osutub aga wõimsaks jõuks kogu selle ettewõtte kordaminekuks. Külla kutsutud wabamehed, nähes laual sularaha, nõustuwad kohe külge lööma uude ettewõttesse ja nii waene ärimees ning montöör teeniwad ilusa summa juba ainult äri asutamisega.

See tänapäewa komöödia, mis täis situatsioonirohkeid stseene, humoorikullast teksti ja ärimehelikke-tüüpe, on praegusel ajal igale, kes soowib endale sularaha, õpetuseks äritegemiseks—sularaha saamiseks. — „Sularaha" lawastab Rix Kuljus. — Maitsekad dekoratsioonid kunstnik Wold. Peil'ilt. Kaastegewad: pr. A. Ulm, hr-d — A. Lääne, A. Keller, G. Wilman, Fr. Malmsten, A. Kattai, R. Nuude, H. Oras ja W. Muurmetsa

Pääsete eelmüük awatud.

Teaatribüroo.

A. Kaasik †

29. augustil suri Narwa linna haigemajas neeruhaiguse tagajärjel Narwa postkontori ülem Aleksander Kaasik.

Lahkunut jäid leinama noor abikaasa ja kaks last esimesest abielust.

A. Kaasik sündis 17. weebruaril 1877. aastal Kärdlas, Hiiumaal. Ta lõpetas 1894. aastal Saaremaal Kuresaare linnakooli. 1902. a. astus ta postiwalitsuse teenistusesse. Teenis aastaid Kuresaares, Lelles, Türil, Wiljandis ja 15. septembrist 1930. a. alates Narwas postkontori ülemana.

Narwas wõttis K. osa ka seltskonna ja kiriklikust tegewusest. Nii oli ta aastaid E.s. „Ilmarises" tegew ja Nikolai eesti ap. koguduse nõukoguliige.

Olgu lahkunule muld kerge.

Narwa Pimeaias,

neljapäewa õhtul esineb kontserdil meile kõigile tuntud baritoni laulja W. Muurmetsä. Laulu saadab sümfoonia orkester. Juhatab R. Goldschmidt.

Algus kell 8 õht. Pääs 5 snt.

Konsul sõitis ametkohta.

Eesti asekonsul Leningradis, Walter Kotsar, sõitis reede hommikul Nõukogude Wenesse oma ametkohta.

Ostan
igasuguseid veini, likööri, limonadi, äädika, ekstrakti ja tindi
pudeleid,
ning apleegi rohuklaase ja purke.
Narvas, Viru tän. nr. 15.
Vastuvõtt igapäev kella 8—5-ni.

Kino „Skating"

Algus äripäev. kell 6, pühap., kell 3.

Esmaspäevast! Kaks filmi! Üllatus publikulel Esmaspäevast!

I Väljapaistev esietendus! Kaunis armastajapaar, veetlev ja õrn **Käthe von Nagy** ja armastus vääriline **Volf Albach Retty** esimest korda mängivad koos „Ufa" suurf.

„Pulmaöö seiklusi".

Lõbus ja pikantne helifarss 10 jaos. G. de Gallavel' ja Etienne Rey näidendi „Kena seiklus" järele.

Peaosades: **Käthe v. Nagy, Volf Albach Retty, Adele Sandrock, Otto Vallburg, Ida Wüst, Alfred Abel, Julius Falkenstein, Kurt Vespermann ja Oskar Sima.**

„Kena seiklus" tuivil õrnusi, tundeid, noorusevärskust, päikest rõõmumeelt, naljа ja huumorit, kevade, armastuse ja õnne kolmkõla, lustmäng tuivil südamlikku ja meeliuimastavat mängu Ralf Ervini muusika ja lõõkpalu. Kõik selles filmis hoolitsevad selle eest, et Teie veedate lõbusasti ja tuju ülendavalt õhtu, mis kujuneb Teile kenaks seikluseks.

II draama **„Patustaja"** Peaosas iludus Dorothy Mackaill.

Eelteade: Järjekorras lõõkfilm **„Letti Lintoni armukene"** Peaosas Joanna CRAVFORD. **Surematu film „India hauasammas" Lia de Putty, Olaf Fens, Kondrad Veidt j. t. kaast.**

Ringi ümber maailma.

Kodumaalt.

Õnnetus ratsawõistlustel. Laupäewal ja pühapäewal korraldas hobuseasjanduse ja arendamise armastajate ühirgu Wiljandi osakond Wiljandi Uusturul ja garnisoni ratsaõppewäljal weo- ja ratsawõistlused, kus esines 40 wõistlejа ümber kaitsellidust ja 5 suurtükiwäe grupist. Esimesel päewal oli ilm niiwõrd halb, et kawatseti isegi wõistlust ära jätta.

Wõistluste ajal juhtus õnnetus elatanud kaitseliitlase Taakeliga, kes sõitis täie hooga wastu posti ja kukkudes hobuse seljast maha ja jäi lamama. Taakel toimetati kiires korras Wiljandi linna haiglasse rawimisele, kus wigastused tunnistati raskeks.

Sibulawaht tappis kaaslase. Peipsiäärses wallas, Kasepää külas laskis õõl wastu 28. augusti T. Orlow, 21 a. wana, kogemata mõha rewolwiga oma kaaslase Kusma Ameliini, 15 aastat wana.

Salapiiritus Pärispea metsas. Piiriwalwe tabas pühapäewal Kõnnu wallas Pärispea metsast neli meest 40 liitri salapiirituse ga. Tabatud on August Klaasberg, Walter Landström, Martin Idawain ja Bernhard Bukholm.

Wälismaalt.

Naelsterling ja dollar paranesid weidi. Mitu päewa kestnud naelsterlingi ja dollari kurslangus jäi esmaspäeval seisma. Tallinna börsil jäi esmaspäewa hommikul naelsterlingi kurss laupäewasele tasemile ning dollari kurss paranes paari punkti wõrra, kuid keskpäewa paiku paranesid wälisbörsidel mõlemad kursid seewõrd, et meil oleks wõinud neid tõsta 5 punkti ulatuses. Ametlikku kurssi siiski ei muudetud esmaspäewal. Nii jäi naelsterlingi ostukursiks 18,20 krooni ja müügikursiks 18,60 krooni ning dollari ostukursiks 3,92 krooni ja müügikursiks 4,04 krooni. Ostu- ja müügikursside wahe on wähenenud laupäewasega wõrreldes.

Inimesed leekides. Colmemari külas, Saksamaal, walas keegi talupoeg oma naise ja tütre, kui need magasid, petrooleumiga üle ja süütas põlema. Kui mõlemad olid täiesti surnuks põlenud, heitis ta ise rahulikult magama. Juhm rolmar arreteeriti ja suudeti suure waewaga päästa ümbruskonna rahwa wiha alt, kes tahtsid teda lintshida.

Mässujuhi pea pandi laadal waia otsa. Hiina Turkestani mässuliste juht Timur, kes tahingus lüüa sai, püüti kinni ja hukati. Tema pea pandi Kashgari basaaril waia otsa. Timur tõstis tänawu warakewadel mässu kohaliku Hiina walitsuse wastu.

Lenini ordumärk J. Anweldile.

Läinud nädala lõpul pühitseti üle terwe Nõukogude Liidu „Nõukogude lennupäewa" — suurte paraadide, korjanduste ja miitingutega. Sel puhul jagati wälja ka kõrgemaid aumärke mitmekümnele Nõukogude õhaasjandustegelasele ja lendurile. Kõrgeima aumärgi „Lenini ordumärgi" saajate hulgas on teisena märgitud ka end. „Eesti Nõuk. wabariigi" peaminister Jaan Anwelt, praegu Nõukogude kodanliku õhulaewastiku ülema abi.

Tahtis abielu registreerida waid mehe isikutunnistusega.

Rakwere linna perekonnaseisu ametisse tuli neil päiwil keegi daam ja palus end registreerida abiellu ja näitas ette kellegi isikutunnistuse. Daamile seletati, et on ikka meest ennast ka tarwis. Ta oli äärmiselt üllatunud kuuldes seda: „Kuidas? Kui saab registreerida lapseseündi, miks siis mitte ka abielu. Ega Karl ei annud muidu siis minu kätte oma isikutunnistuse!" Lubas siiski Karli järgmisel tuua kaasa. Aga ei tulnud teps... ei Karli ega tema pruuti, kes nähtawasti tahtis mehele nõndamoodi kawalasti „päitsed pähe panna".

Wiljade seisukord paranes.

Taliwiljad rahuldawad suwiwilja päästis wihm närbumisest. — Saak siiski alla keskmise.

Kui suwise pikaajalise ja terawakujulise põua tõttu Wirumaa põllupidaja saagilootused täielikult kokkuwariseda ähwardasid, siis juuli teisel poolel alanud hoowihmad on põuakahjudest paljugi heaks muutnud. Taliwiljade seisukord, mis kewadel ja suwe alul tunduwalt parem oli wiimase kümne aasta keskmisest, mis põua mõjul aga 15. juuliks alla keskmise langes, on 15. augustiks jällegi üle keskmise tõusnud.

Nii oli talirukki seisukord 15. mail 110 punkti, 15. juunil isegi 114 punkti, 15. juulil aga ainult 96 punkti, 15. augustil aga jällegi 107 punkti ehk 7 punkti üle wiimase kümne aasta keskmise.

Talinisu, mille seisukorda 15. mail hinnati 111 ja 15. juunil 115 punktile, langes 15. juulil aga 94 punktile. Kuid 15. augustiks paranes seisukord jällegi 109-le punktile. Seega on talirukki seisukord paranenud Wirumaal wiimase kuu aja jooksul 11 protsja talinisul isegi 15. protsi wõrra. Kuigi wihm hilinemise tõttu täielikult wiljade seisukorda ei suutnud päästa, on siiski tunduwalt seisukord paranenud.

Paranenud on ka suiwiljade seisukord, milliseid põua mõjul täielikult närbumine ähwardas. Niiwõrd wilets pole suiwiljade seisukord Wirumaal waremalt olnud kui oli seda 15. juulil. Kui oder 15. juulil ainult 54 protsi wiimase 10 aasta saagist tõotas anda, siis 15. augustiks paranes seisukord 65 protsendile. Kaera seisukord on paranenud 59 punktilt 72 punktile, segawiljal 58 punktilt 75 punktile, kartulil 81 punktilt 93 punktile ja linal (kiud) 71 punktilt 78 punktile. Seega paranemine kõigil suiwewiljadel 10—15 protsenti, kusjuures kõige tunduwamalt paranenud segawilja seisukord. Ainult lina seisukord on kõige wähem paranenud, wana 7 protsi.

Kuid sellest paranemisest hoolimata on suiwilja seisukord siiski kaugelt alla wiimase 10 aasta keskmise saagi jäänud, lubades ainult $^2/_3$, paremal juhusel wast $^3/_4$ eelmiste aastate keskmisest saagist. Ainult kartulite saak tõotab kujuneda wõrdseks eelmiste aastate saakidele.

Kui inimtoidu-wiljade saak ehk siiski üldiselt küllaldaseks ja tarwidust rahuldawaks kujuneb, siis loomasöötade küsimas sellewastu ähwardab märksa muretäratawamaks kujuneda. Ei suutnud ju heinakaswu wihm enam üldse parandada, kuna hein suuremalt osalt wihmasadude alguseks juba koristatud oli. Kuigi rukki tera- ja kõrresaagi ning kartulite arwel wõimalik loomatoidupuudust pehmendada, siiski teatud määral karja wähendamine on paratamatu.

Auvere maanaised seltskonna töös.

Maaniste päew jättis kaunid mälestused.

Pühapäewal, 27. aug., peeti Auwere seltsimajas Ida-Alutaguse naisorganisatsioonide ühisel korraldusel maanaiste päewa, millest kõiki osawõtjaid ei suutnud awar pidusaal wastu wõtta.

Päewa awas kell pool kolm p. l. Auwere maanaiste seltsi esinaine prl. Tamm. Esimesena kõneles maanaiste keskseltsi kodumajanduse instruktor pr. M. Martinson maanaiste liikumise ülesannetest ja senistest töötulemustest. Eesti põllumeeste keskseltsi sekretär agr. E. Eckbaum kõneles maanoorte kaswatuse ja nende tegewuse korraldamisest ja kodumajanduse nõuandja prl. Bachmann rääkis meie kodukorralduse ülesannetest. Kõikidele kõnedele järgnesid elawad läbirääkimised.

Päewa lõpusõna ütles Narwa ringkonna maatulunduskonsulent M. Mets.

Sääraseid maanaiste päewi otsustati pidada igal aastal, aga igakord ise kohas.

Wiis tundi kestnud wiljaks koosoleks lõppes kell pool kaheksa ühise hümni lauluga.

Wäikese waheaja järele algas sealsamas ühine pidu, samuti maanaiste seltside korraldusel. Ka peo puhul oli saal rahwast tulwil. Kanti ette ühendatud maanaiste seltside poolt imehästi kätteõpitud koorilaule, mitmesuguseid rahwapäraseid tantsuettekandeid ja ettekannete lõpul weeres Hugo Raudsepa „Wedelworst" libedalt üle lawa. Perenaiste poolt oli korraldatud ka maitsekas ja mitmekesine einelaud, kus isegi soojad toidud ei puudunud.

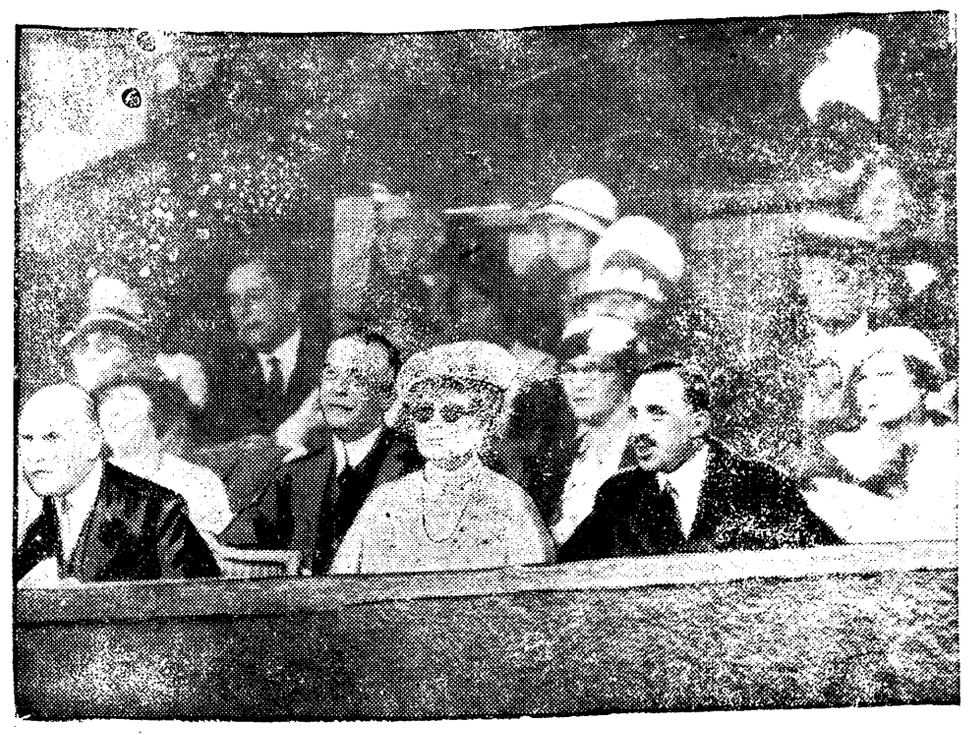
Kõik päewast osawõtjad wiisid kaasa ilusad ja õpetlikud mälestused.

Äri laadal piiblisalmidega.

Augusti laat Rakweres kujunes rahwaarwult õige kogukaks. Ka ostjate poolest oli see laat elawam. Maamees on juba saanud oma saadustest raha ja teostab nüüd talumajanduses wajalikke sisseoste. „Täituru" osakonnas, s.t. wanaasjade müüjate seas oli siiski asi kõige elawam. Talumehed sorisid wana rauda ja tihtigi leidsid sealt tarwisminewaid esemeid. Nagu kuningas keset rikki istus wana, auwäärse wälimusega, „weidi sopsus" kaupmees oma asjade ja kolude seas ning tegi kaupa aina waid piiblisalmikute kaasabil: „Sina ei pea mitte tapma, aga sina, sa kõõsus tahad mind tappa, sest kui siit weel alla tingid, suren ma nälga. Armasta oma ligemist, ütleb piibel, aga sa ei armasta mind teps mitte, kui ei osta seda suurepärast, punasest roosteст läbiõõdud katelt."

Laada liikude tegijaid ja teisi, kes olid liiga ahnelt proowinud „wa kibedat" toimetati kogukas arw „tsemendi peale", kuid suuremaid kakelusi, kus oleks politseinikel tarwitsenud eriti pruukida oma uusi kumminuute, just ette ei tulnud.

Kuningapaar tenniswõistlusil.

Wimbeldoni tenniswõistlusil wiibisid külalistena hiljuti ka inglise kuninganna ja hispaania ekskuningas Alfons (mõlemad keskel). Pildil kuningapaar jälgib wõistlusi.

Narwa insener — leidur.

Pikemaajaliste katsete järgi konstruis mootoradra.

Uus wõistleja traktorile.

Narwa tööstusõpilaste kooli juhatajal insener A. Kirschbaumil on läinud nelja-aastase töö tulemusena korda konstrueerida uuetüübilise põllutöömasina — mootoradra, mis tõotab kujuneda traktorile tugewaks wõistlejaks. Esimestel katsetel andis mootorader rahuldawaid tulemusi.

Idee, millele Kirschbaum rajas oma masina ehituse, ei ole uus. Seda on püütud juba warem wälismaal ja osalt Eestiski praktiliselt kasutada, kuid wastawate masinate soetamine ja nendega töötamine oli niiwõrd suurte kuludega seotud, et wõimatu oli neid tegelikule põllutööle rakendada.

Kirchbaumi poolt konstrueeritud mootoradral on hulk häid omadusi: ta on odaw, kergesti transporteeritaw, tarwitab wähe kütteainet, on lihtne käsitada ja annab töötamisel häid tagajärgi. Seega ewib masin kõiki omadusi, mis nõuetawad praktilises töös.

Kirschbaumi põllutöömasin koosneb rehepeksumasina mootorist, mis asetatud wäikesele neljarattalisele wankrile, neljasahaga adrast, plokist, trossist ja kahest wärtnast. Töötamisel asetatakse mootor ühele poole ja wastaw plokk teisele poole põllu otsa. Mootori wärtnast wäljuw tross, mis on ühendatud adraga, läheb wastaspool põlluotsas asuwast plokist läbi ning tuleb mootori teise wärtna külge tagasi. Kui nüüd mootor käima lastakse, siis hakkab üks wärten trossi enda peale kerima, kuna teine wärten samal ajal lasseb trossi wabalt joosta.

Sel teel hakkab esialgu ader liikuma mootori suunas. Jõudnud mootorini, wabastatakse esimese wärtna tross ning wedama hakkab teine wärten. Seega läheb nüüd ader kündes teise põllu otsa. Nii oleks lühidalt masina töötamise põhimõte.

Et ader wõiks järjest edasi-tagasi künda, siis on see warustatud nelja sahaga, kusjuures üks sahapaar on teisega wastupidises suunas. Nii töötawad korraga ainult kaks sahka.

Mootor on warustatud sellepärast ratastega, et seda oleks kündimise ajal kerge järjest põllu otsas edasi nihutada. Samuti pidawat mootoriga kontaktis ka plokk, mis on asetatud ratastele, edasi liikuma. Kuidas see tegelikult toimub, jättis leidur esialgu oma teada. Kirschbaumi arwates ei tohiks seesugune kündmise-wahend üle 500 kr. maksma minna.

—

Kohtureporteri raaport:

„Ta on wäga paha poiss."

Narwa elanik Leena Kriiska on tõstnud süüdistuse 16-aastase noormehe Elmar Pärna wastu. Nimelt tulnud noormees K. korterisse ning hakanud teda metsikult peksma, kusjuures naisel suust-ninast pursanud weri ning silmnägu olnud hiljem siniseid laike täis (nagu selgub arstitunnistusest). Nüüd palub Kriiska, et rahukohtunik metsikut poissi wastawalt karistaks. Kaebealune Pärn aga on arwanud heaks kohtusse mitte ilmuda.

Koht.: „Erakaebaja, kas te jääte oma süüdistuse juure?"

Erakaebaja: „Jah. Ta on wäga paha poiss. Olen talle juba mitu korda andestanud."

Koht.: „Kas ta on siis teid ennem kah peksnud?"

Erak.: „Kolm korda. See oli neljas ja kõige metsikum."

Edasi selgub, et kaebealune Elmar Pärn elab oma isaga, Andres Pärnaga, Leena Kriisi kõrwal toas ja wiimane walmistab neile süüa. Söömas käiwad isa ja poeg, Kriisi korteris, mille eest nad maksawad K-le iga kuu teatud summa. Poiss olewat wäga toore iseloomuga. Alles möödunud reedel läinud ta isaga tülli, mille tulemusena wisanud toas aknaruudud katki. Poiss olewat kange ja jonnakas, et isegi isa ei saa tast jagu. „Ta on tõesti hirmus paha poiss," kinnitab lõpuks weelkord erakaebaja.

Rahukohtunik karistas kaebealust Elmar Pärna 2-nädalise arestiga, pannes tema kanda 5 kr. kohtumaksu ja 5 kr. kohtulõiwu.

Tema pole waras.

Koolilõpilase P. wastu tõsteti Waiwaras elutsewa Heinrich Mülleri poolt raske süüdistus kuldristi ja hõbeketi warguses. Nimelt möödunud aastal andis Narwas Posti tän. asuwa tullasjepäärt omanik Seliwerstow P. kätte Mülleri kirja ettenäitamisel ühe paki, mille sisuks mitmesugused kuld- ja hõbeasjad. Selle paki pidi P. edasi toimetama Müllerile. P. wõttis paki ja wiis selle oma korterisse, kus oli kaasüüriliseks. Õhtul koolist koju tulles andis selle ema kätte, kes, sõites koju — Waiwarra —, andis omakorda paki üle Müllerile. Wiimane paki awanud, leidis, et teiste asjade seast on kadunud kuldrist ühes hõbeketiga — ja ta tõstiski sellase raske süüdistuse Elmar P. wastu.

Kohtus ei selgu, et nimetatud esemete kadumises süüdi on P., sest pakk käis ennem mitme isiku käest läbi, kui adressaadini jõudis. Rahukohtunik otsustas poisi kohtulikult süigeks mõista.

SPORT

Pühapäewal, kell 5 p. l. wõistlesid Narwa linnasportdiwäljal A. klassi esiwõistluse sarjas Tallinna „Meteori" ja Narwa „Wõitleja" jalgpalli meeskonnad.

Mängu juhtis liidukohtunik Kalugin.

Esimesel poolajal mängis „Wõitleja" alla tuult. Kuna narwalased olid wäikselt ülekaalus, siis püsis mäng tuule soodustusel tallinlaste poolel. See ei heidutanud aga noortest mängijatest koosnewat „Meteori" meeskonda, sest „Wõitleja" osutus saamatuks. Narwalased kannatasid lambipalawikku. Tallinlaste mäng oli aga seewastu ladus, söödad, madalad, lühikesed ja täpsed. Enne kui narwalased suutsid wärawa leida, külalised sõidutasid palli narwalaste wärawa piirkonda ja sealt edasi wõrku. Seis 1:0. Edasi püsis mäng jälle „Meteori" poolel ja wärawa ees, kuid tulemusi „Wõitlejal" ei olnud enne kui poolaja lõpul. Nii mindi poolajale tagajärjega 1:1.

Teisel poolajal oli karta, et „Wõitleja" lahkub wäljalt kaotajana, kui meeskond ei wõta end kokku.

Ja nii see kujunesk i — „Wõitleja" kaotas.

Kaasa aitas sellele ka meeste ümberpaigutus — w. ä. Böckler asetati poolkaitsesse, kuna Ratasepp wiidi üle eduriwisse. Wiimane osutus aga eriti saamatuks. Abistawa tuule ja tehnilise paremuse tõttu läks tallinlastel korda teisel poolajal wärawate arwu täiendada kahe wärawa wõrra. Seega lõppes mäng tagajärjega 3:1 „Meteori" eduks.

Kõik kolm wärawat saawutas tallinlaste eduks w. ä. mängija.

Noored

Narwa lahinglased.

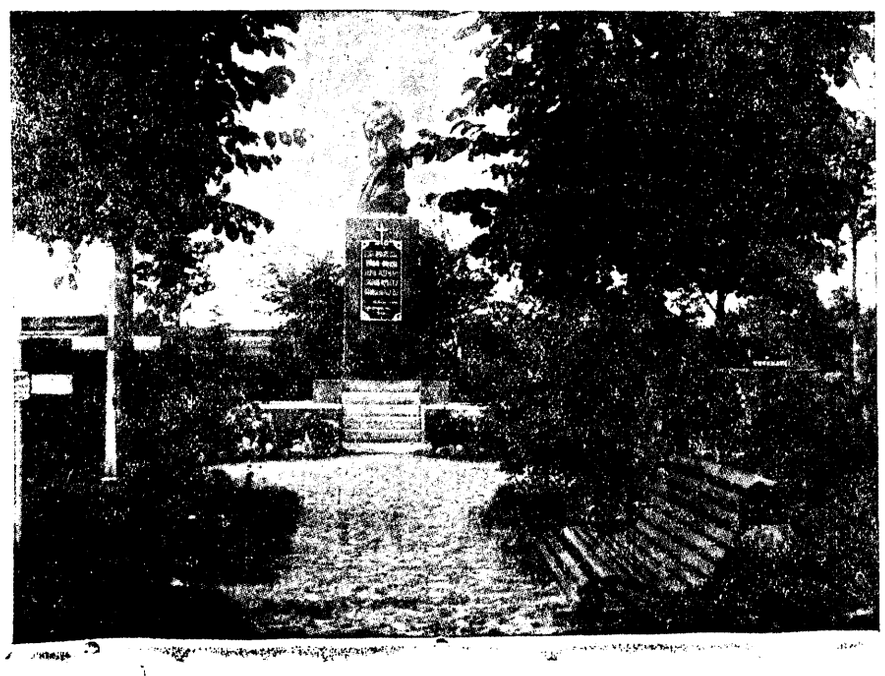
Veteraanide mälestused. 40.

Et punasle esimene rünnak Narwale 22. nov. tagasi löödi, siis suutsin wanemaid rahustada kuidagi. Kuid siis hakkasid üksikud wanemad omi poegi tagasi nõudma, millise palwe täitmiseks mina juba jõuetu olin ja pealegi puudus selle soowi täitmiseks igasugune tahtmine. Novembri kuu lõpupäivil hakati Tallinnas kaitseliidu poolt organiseerima soomusrongi, millele oli meeskonda tarwis ja, kutsudes kaasa lähemaid kaasawõitlejaid, lahkusin esimese soomusrongiga Tallinnast Viru rindele. Minu asetäitjal kaitseliidu jaoskonnas oli kerge wastuseid wanematele anda, sest a v a t l e j a sõilis nende poegadele järele ja lubas Narwast lähemaid andmeid saata. Nii sattusin mina liinile mõniaeg warem kui seda oma polguga oleks suutnud.

Wabaduse heitluse algpäivil on noored palju kaasa aidanud meie riigi kaitsel ja rajamisel. Nooruse tuhinas on tehtud palju meie riigi heaks. Wabaduse idee on õhutanud noori heitluses waenlase wastu. Paljud on langenud kangelasheitluses. Au langenuile. Olgu kodumaa muld neile kergel Rohkem õnne on olnud suurimal osal, kes elawatena wõiwad peaitwaadata ja kaasaaidata meie kodumaa ülesehitamistöös.

Siirdudes oma igapäiwalisele tegewuspõllule, wõite teie, noored, rõõmutundega tagasi waadata Wabadussõja algpäivile ja lausuda: „Meie, noored, oleme annud kodumaa kaitsel tema raskemail hetkel kõik mida oskasime ja mida meilt nõuti. Omi lapsi tahame kasuatada parimateks lahinglasteks, kui seda ise oskasime olla."

Lõpp.

Narwa kaitseväe kalmistu.

Narwa kaitseväe kalmistu Siiwertsis mälestussambaga. Siin puhkawad sõjas langenud 160 eesti wabadusõitlejat, nendest tundmata sõdureid 31. Kokku Narwa kalmistutele on maetud 299 Wabadussõjas langenut.

Pilt kuulub „Narwa Noorte Lahinglaste" mälestuste juure.

Kolme-miljoniline kapital salakaubitsejate käsutuses.

Piirituſewedu Wiru rannikul ſel hooajal.—Wiru walge meeste ſtaap Narwas.

Salakaubitsejate äritehingud ühe suurema naaberriigiga.

Piirituſega äritſemine Wiru rannikul on wiimaſel ajal jäänud palju waikſemaks wörreldes endiste aastatega. Tingitud on ſee Soome „märjaks“ ſaamiſeſt. Kuid päris ſoigus pole aſi praegu ſiiski mitte, ſeſt odawa wälispiirituſe realiſeerimiſel ſalakaubana teenitakſe kenakeſed „ſnitid“ weel praegugi.

Piirituſewedajad töötawad alati mitmekeſi koos. Nii ongi kujunenud üksikute „kampade“ jaoks nimetuſed, mida tunneb kogu rannarahwas. Praegu on

ſuuremaks ſalakaubitſejate rühmaks

n. n. „Taaweti kamp“ aga on ka teiſi, nagu „Mölgi“, „Pikoſi“, „Wergiwellede“, „Toila taatide“ jne. kambad. Praegu aktiiwſemalt teotſewaſſe „Taaweti kampa“ kuuluwad peale ninamehe S.-i weel Wergi mees F. ja Kundaſt päritud O. Ajutiſelt wötab operatſiooneſt oſa weel Toilaſt pärit R.

Need rühmad waliwad ja wahetawad omale igal tööhooajal — ſügiſel, baaſid, kus tullakſe kokku arutama järgnewaid tehinguid, kus ſõlmitakſe lepingud jne. Et wõimud ei ſaaks kannule, ſiis wahetatakſe tihti neid keſkkohti.

Paar aastat tagaſi, „ſuurel hooajal“, oli Tallinna hotell „Rooma“ hulk tube alaliſelt piirituſe-meeste käſutuſes. Kuid ſeal läks aſi

warsti liiga palawaks,

kuna lõpuks olla iſegi jälgitud meeste telefonikõneſid. Walitti kohti edaspidi ranniku keskustes ja prowintſilinnades. Läinud aastal näiteks oli kolme „kamba“ peaſtaap Rakweres, Waksali tän. aſuwas wõõrastemajas „Eestimaa“. Kõrwaliſes kolmandajärgu wõõrastemajas oli koht eriti ſobiw ſellaſeiks äriteks. Toad ſelles majas olid ſiſuſtatud igati mugawaſti, olgugi et maja wäline ilme ei luba oletada mingit lukſuſt.

Tänawuſeks pirttumeeste keskuſeks **näib kujunewat Narwa linn.**

Kui 1929. a. talwel ſes rajoonis „kõwaſti töötati“, aſutati Narwa-Jõeſuu alla merejääle n. n. „Piirituſe-küla“, mida warustati piirituſega „Owo“ poolt.

Samuti kui „Piirituſe-küla“ õitſeajal oli ſuuremaid opereerijaid narwalane K., olewat kuuldawaſti ſee mees tänawu uueſti ſiirdumas ſellele alale ühes kellegi R.-ga, kes panewat mängu

oma kapitali üle 3.000.000 ſendi.

Kawatſuſed olewat eriti ſuurejooneliſed, ſeſt kuuldawaſti ei piirdutawat mitte üksi Soome ja Eeſti warustamiſega, waid

tahetawat hakata toimetama ſalapiirituſt ja muud kaupa ka üle piiri ühte ſuuremaſſe naaberriiki.

Kuuldawaſti tahetakſe ſeda „äri“ teoſtada ühe ſuurema ſiſemaaliſe weekogu kaudu. Nagu mõne mehe ſuuſt pudenenud ſõnadeſt wõib järeldada, olewat meeſtel ſelles riigis tublid kompanjonid tähendatud riigi walitſuſaſutuſtes. Igatahes ſõitſid hiljuti mõned pirttumeheḍ, tallinlane W-berg ja paar ſoomlaſt Soome kaudu ſinna riiki läbiräägimiſtele. Seega wõib tänawu oodata ſuuremaid operatſioone „Wiru walge“ realiſeerimiſe alal.

Nii pidutsewad germaanlaſed pööripäewal.

Pööripäew on germaani rahwaſte juures teatud ſuurſündmuſeks, mida pühitſetakſe wastawa pidulikkuſega. Pildil üliõpilaſed muiſtſeis riideis pööripäewa rongkäigul Berliinis.

Kas surweabinõud tarwituſele?

Kreenholmi wabriku walitſus lubab tööpäewade arwu ſuurendada aga — ka wähendada.

Mis tehti töölisvanemate kongressil Tallinnas.

Teiſipäewal ſaabuſid Narwa tagaſi kohalike tekſtiiltööliſte eſindajad, kes käiſid Tallinnas üleriiklikul tööliswanemate kongreſſil. Oma õidu tagajärgedeſt ſeletaſid käitiswanemad ſiinſeile töölistele järgmiſt:

Kongreſſil oli peamiſeks

tulipunktiks Kreenholmi wabriku tööliſte olukord,

kusjuures eriliſt rõhku pandi oga kolme maſinaga töötamiſe kohuſtuſele, mida wabriku walitſus tahab kudujaile 1. ſeptembriſt alates peale ſuruda. Et hulgal maſinail töötamine nõuab töölistelt ſuuremat energiat ja jõukulu, kuna aga töötaſu ei kergi, ſiis otſuſtas kongreſs, et tuleb edaspidi püſima jääda endiſe, kahe maſinaga töötamiſe ſüſteemi juure.

Palgakõrgenduſe nõudmiſe küſimus

jäi Tallinnas otſuſtamata.

Kongreſſi waheajal peetud ſuuremate tekſtiiltööſtuſte käitiswanemate nõupidamiſel tehti otſuſeks, et juba eelolewal nädalal tuleb kokku kutſuda üleriiklik tööliſte ja tööſturite eſindajate kooſolek, kus tuleb uueſti kõne alla töötaſu tõſtmine.

*

Wabriku juhtiwaiſt ringideſt on kuulda, et juhtumil, kui töölised nõuſtuwad kolme maſinaga töötamiſega, ſiis ſuurendatakſe tööpäewade arwu 6 peale nädalas.

Waſtaſel korral aga on karta, et wabriku walitſus hakkab ſurwet awaldama tööliſte waſtu ſellega, et wõib koguni tööpäewade arwu wähendada.

Igatahes pole Kreenholmis ſeni pinewa olukorra lahendamiſes mitte ſammugi edaſt jõutud ja waewalt on loota kompromiſſi ſaawutamiſt ka tööliſte ja tööſturite nõupidamiſelgi.

„Isa-Pritſu“ wembud Haljalas.

Ajas naiſt taga habemenoaga ja kippus end pooma.

Päris moodſa kriminaalromaani ſündmuſtiku elas läbi Haljala wallas elutſew talupidaja, hüüdnimega „Isa-Prits“. Sündmuſeſt kõneleb terwe ümbruskond. „Isa-Prits“ tuli pühapäewa hommikul koju, parajad „tuurid peal“. Koos oma majaſõbra R. ja ja teiſtega aſuti uueſti „winti keerutama“. Keſkpäewal lõppes aga „õli“ otſa. Peremees läks iſe külaſſe liſaannuſt muretſema. Tagaſitulles leidis aga ta R-i iſtumas ühes oma naiſega woodiſerwal ja puhumas maguſat juttu; teiſed „ſemud“ olid lahkunud. „Isa-Prits“ hakkas tegema kõwa „trewoogat“. Haaras habemenoa lahtiſelt kätte ja ajas põgenewat naiſt taga kuni naabriperre, kus tema rünnat wõeti wastu kinniſte uſte taga. Isa-Prits oli ſunnitud murtult taanduma. Mees läks koju, jättis pojaga jumalaga, wõttis oheliku ja ſammus lähemaſſe metſa, kus end riputas otſa. Aga naiſed ei laſknud teps mitte minna Peetruſe juure, tulid järgi, löikaſid nööri läbi ja tiriſid ſeega mehe weel taewawärawalt tagaſi. Nüüd on „Isa-Prits“ teinud läbi kõik wigurid, ka taewaſt on ta näinud.

Ulwi piirituswabriku ſiſſeſeadet realiſeeritakſe.

Aſudes riigile kuuluwate tööſtuſettewõtete likwideerimiſele on riigimaade walitſus 22. ſept. enampakkumiſe teel müügile määranud Rakwere metskonna kantſeleis Ulwi piirituswabriku monſhüü, 3 käärimiſtõrt ja weetõrre, kõik koguſummas alghinnaga 650 ſenti.

Vabadussõjalane avaldas valitsusele tänu

E. V. liitude sulgemise eest!

Kõnekoosolek põhiſeaduſe muutmiſeſt Narwa-Jõeſuus.

Pühapäewal, 27. augustil oli R.-Jõeſuus „Kalju“ ruumes kõnekoosolek. Kõneleſid K. Podrätſik ja A. Sampka, kes ſelgitaſid wabadusſõjalaſte poolt rahwahääletuſele pandud põhiſeaduſe muutmiſe kawa. Kõnelejad leidſid, et ſelle kawa wastuwõtmine kindlaſti terwendawat meie poliitiliſt elu ja toowat kergenduſt ka majanduslikele raskuſtele.

K. Podrätſik muuſeas toonitas, et wabadusſõjalaſte waſtaſed on püüdnud igaſuguſte laimujuttude abil eraldada wabadusſõjalaſi rahwaſt, ehitada müüri nende ja rahwa wahele. See ei ole aga korda läinud. Selle müüri lõplikule purustamiſele aitas palju kaaſa wabadusſõjalaſte liitude ſulgemine, mis täiel määral ühendanud rahwaſt wabadusſõjalaſtega. Podrätſik awaldas walitſuswõimudele ſelle eeſt oma ſüdamlikku tänu! Saal oli rahwaſt täis. Kord oli kooſolekul eeskujulik.

Meie lehte

loeb kogu maa.

Praod Peetri lossis

Lossi ähwardab sisselangemise hädaoht. — Linnal puudub kapitaalremondiks raha.

Narwas, Koidula ja Rüütli tän. nurgal aſuwa Peetri loſſi idapoolne kiwiſein on ajajooksul wajunud wiltu ning lõhenenud. Oletatakſe, et wanaaegſe ehituſe aluſmüür toetub ſawiſegaſele pinnale, mis on nihkunud ühes majaſeinaga jõe poole. Samuti on ka Lawretſowi nimeliſe linna muuſeumi maja jõepoolſe ſeina juures märgata wajumiſt.

Liſaks eelmiſele oletuſele on nüüd tekkinud arwamine, et ehituſte ſeinte kallakule wajumine on tingitud aluſpinnas aſuwate wõlwkäikude ſiſſelangemiſt. Seega tuleks arweſtada asjaoluga, et

Peetri maja lähemal ajal wõib wariſeda kokku.

Asjatundjate poolt kinnitatakſe, et ſeda hädaohtu eſialgul ſiiski weel karta ei ole, kuid warem wõi hiljem tuleb linnal Peetri loſſi juures etttewõtta remont. Praeguſel korral ei ole aga ſeda wõimalik teha, ſeſt linnal puudub raha kapitaalremondiks, mis nõuab 2—3 miljoni ſenti.

Kuna Peetri maja kuulub muinſuskaitſe alla, ſiis loodetakſe, et riik annab remondi tegemiſeks toetuſt. Wastaw palwe toetuſe ſaamiſeks on juba linnawalitſuſe poolt wabariigi walitſuſele eſitatud.

Seni on loſſis täieſti korda ſeatud Peetri tuba, kuhu on kogutud kõik tſaari eſemed. Korraldamata on praegu Suure-gilde raamatukogu, mille juure aſutakſe kui põhjalik remont tehtud. Samuti kawatſetakſe hiljem awada Peetri majas wana Narwa ajalooga ühenduſes olewate eſemete oſakond ja tuua linna muuſeumiſt üle wähema wäärtuſega eſemed, mis praegu paigutatud muuſeumi pööningule.

Piima hind tõuſeb.

Talupidajad algawad uut wõitluſt piimaſaaduſte turul.

Kaupmeeskond on asjaga päri?

Narwa ümbruskonna talupidajate aktſiooni-toimkond oma wiimaſel nõupidamiſel otſuſtas

uueſti alustada wõitluſt piimahinna kõrgendamiſeks Narwas.

Selle põhjuſeks toodi ette, et praegu wälisturul piimaſaaduſte hinnad on märgatawalt tõusnud.

Narwas maſſetakſe piimatoojatle piima liitriſt praegu 6 ſenti ja müüakſe tarwitajaile edaſi 7 ſendiga.

Kui 1. ſept. alates kõrgendataks piima hinda 1 ſendi wõrra, ſaaksid talupidajad piima liitri eeſt 7 ſenti ja tarwitajaskond maksaks kaupmehele piima eeſt 8 ſenti liiter.

Nõupidamiſel wastuwõetud otſus tehti neil päewil aktſiooni-toimkonna poolt Narwa piimakaupmeeſtele teatawaks, ning paluti peale ſeiſukoha wõtmiſt anda wastus.

Nagu kaupmeeskonna ringkondadeſt kuuleme, ei waielda piimahinna kõrgendamiſe wastu, ſeſt kaupmeeſtel oli kawatſus enda algatuſel piimahinda 1. ſeptembriſt **tõſta 1 ſendi wõrra liitrilt.**

Ühtlaſt ollakſe arwamiſel, et ühiſe aktſiooni korraldamine ei ole läbiwiidaw põhjuſtel, et kaupmeeskond oli juba eelmiſel korral piimahindade kindlakſmääramiſel teiſel arwamiſel kui aktſiooni-toimkond, mistõttu jäi ära kokkulepe.

Kirjandus Kunst Teaater

Narwa teaater awab uksed.

Uuſtulnukaid ja lahkunuid teaatri tegelaskogus. — Opereti primadonnaks prl. Summer.

Narwa teaater „Wõitleja“ awab peale ſuwiſt waheaega ſügishooaja juba eelolewal pühapäewal, ſ. o. 3. ſept. Ebermayeri 3-waatuſliku komöödiaga „Sularaha“. Proowid teaatris algaſid juba 10. augustil ja nüüd on tööga niikaugele jõutud, et meie kunſtitempel wõib awada uksed. Hooaja awatükis on kaaſtegewad pr. Ulm-Lääne, Fr. Malmſten, A. Keller, A. Lääne, Nuude, G. Willmann, Kattai ja Alwar Oras, mis jääb „Sularaha“ eſietenduſe kooſeiſuks.

Järgmiſena tuleb teaatris lawaſtuſele Soome kirjaniku Agapetuſe „Õnnelik Sakarias“, mille juures trupp alustas tööd juba läinud nädalal. Järgmiſte lawaſtuſtena on ettenähtud Raudſepa waſtne komöödia „Salongis ja kongis“, ſiis Jakob Liiwi „Mäe waim“, kriminaaldraama „Pää tulle“, „Würſt Gabriel“, operett „Õnneliku reis“ j. m. Üldſe on teaatril hooaja kestel kawatſus anda 15 lawaſtuſt, nende hulgas kaks draamat ja üks laſtetükk.

Teaatri tegelaskogust on lahkunud prl. Tooni Kroon, kes ſiirdus Wiljandi „Ugalaſſe“ ja Hugo Malmſten, kes alustas tööd Pärnu „Endlas“.

Juuretulejad truppi on pr. Ulm-Lääne, kes mõni aeg ſeiſis eemal lawatööſt. Tagaſi on endiſeiſt näitlejaiſt ka prl. R. Teder. Uuſtulnukad on prl. Summer, kes jääb opereti primadonnaks ja Kattai ſõnalawaſtuſes. Lahtine on ſenini weel tenori küſimus, kellega lõpulikku kokkulepet pole ſaawutatud. Muus oſas on tegelaskogu kooſeis endine.

Teaatrimaja ſiſemiſe ilme kaunistamiſeks on ruumides teoſtatud remont, mis tunduwalt tõſtab hoone mugawuſt ja koduſuſt.

„Eesti rahwa ajaloo“ wiies wihk ilmus.

Toimetanud: J. Libe, A. Oinas, H Sepp, J Waſar. 5 wihk, leheküljed 449. — 592. K/ü. „Loodus“.

Käesolewa wihuga on lõpule wiidud Eesti rahwa ajaloo 1. köide. Waadeldes ſenini ilmunud wihke, paiſtab ſilma annetekaupa ilmuwate teoſte juures mitte juſt tawaline nähe: mida kaugemale, ſeda kaunimaks muutuwad wihud. Juba 1. wihk leidis ſelles ſuhtes üldiſt tunnuſtamiſt, kuid järgmiſed töid üha uuſt liſaõenduſt, milliſeks lukſuſlikuks raamatuks on kujunemas „Eeſti rahwa ajalugu“. Eriti käesolew 5. wihk mõjub otſe üllatuſlikult: nii ohtraſti ja nii wäärtuſlikke pilte ja wärwitahwleid (10 eritahwlit kriitpaberil) nii odawahinnaliſes teoſes ei tunne ſeni meie raamatuturg.

Siſuliſe külje juures on konſtateeritaw toimetuſe püüe loetawuſt ja käſitluſühtluſt ſäilitades ſaawutada kooſtööd ſuuremaarwuliſe eriautorite hulga wahel, mis wõimaldaks käſitluſe ſuuremat põhjalikkuſt. Nii eſinewad äsja ilmunud wihus eriolade autoritena dr. J. Waſar, prof. J. Uluots, dr. H. Sepp, prof. O. Sild, dr. O. Loorits ja Alfr. Waga. Wihk käſitleb peamiſelt ſotſiaaliſeid ja uſulis-waimliſi momente orduajal kuni reformatſioonini. Pikemalt on peatatud ſotſiaaliſel liigeſtuſel, teoorjuſe ja ſunniſmaiſuſe tekkimiſel, pärisorjuſe küſimuſel. Eri oſad on pühendatud weel õigusele ja kohtule, linnadele ja kaubanduſele uſu- ja waimuelule ning kujutawale kunſtile. Nii annab käesolew wihk läbilõike kõigiſt tähtſamaiſt aladeſt, mis kajaſtawad elu keſkaegſes Eeſtis, kusjuures iga ala juures on eriti ſilmas peetud eeſtlaſte oſa.

— —

„Linnukesed' koorisid maameest

Jätsid mehe kuueta Rakwere tammikusse.

Wiru-Nigula mees Albert R. oli tulnud Rakwere laadale ſelleks, et ſooritada ſoodus hobuſeoſt. Mehel oli kaaſas ſularaha üle 25.000 ſendi. Et aga laadal kaup ei ſobinud, mindi mõne ſõbraga reſtoraani napſitama, et weeta aega rongi minekuni. R. aga korkis end niiwõrd kõwaſti täis, et ei tahtnud äraſõiduſt teada enam midagi, waid nõudis autojuhtidelt, et need muretſeſkſid temale „daame“. Sõprade keelust ei kuulanud hoogusſattunud mees midagi, kuid oli ſiiski küllalt arukas weel, et andis ſuurema oſa oma rahaſt ſõprade nõudel nende kätte hoiule, jättes omale waid 30 krooni ümber taſku.

Kõrtſis edaſi pummeldades muutus R. kärſituks, miks „daamid“ ei tule weel. Mees läks wälja waatama ja ſelleſt ajaſt arwates kadus ta kuni õhtuni „wõitluswäljalt“. Õhtu eel jooksis üks mees ſärgiwäel Rakwere Pikka tänawat pidi tammiku poolt keſklinna ſuunas ja karjus: „Mul warastati ära 25.000, kuradi „liblikad“! Peatas ſiis üht ja teiſt möödaminejat ja küſis, kas keegi ei tundwat „Kõrwitſa Manni“?

Hiljem ſelgus, et mees oli lõpuks ſaanud kaks „daami“, kelle nõuandel hangitud wiina ja ſiirdutud Tammikuſſe „rohelisſe.“ Tehtud ſeal üks „olemine“ ja napſutatud. Hiljem ſiginud nende ſeltſi weel üks noorepoole mees. Üks daamideſt ſeletanud jutu ſees, et teda kutſutakſe „Kõrwitſa Manniks“.

R. jäänud lõpuks rohkeſt wiinaſt lõplikult purju ja jäänud magama. Õhtu eel ärgates, ehmatanud tublisti, leides end kuueta magamas pööſa all, tühjad wiinapudelid kõrwal. Kuna mees oli unuſtanud, et andis ſuurema oſa rahaſt ſõprade hoolde, oli ehmatus weelgi ſuurem.

Lõpuks kohtas R. teda juba ammugi tagaotſiwaid ſõpru ja oli rõõmus kui kuulis, et raha ſiiski alles. Kui talle ſoowitati ſiiski pöörduda politſei poole, tähendas ta: „Wõi ſeda weel, et ſaaks ſelleſt teada naine ja terwe külagi!“

—

Mag. Soom toob Rootsist Narwa allmaa plaanid.

Narwa linna muuſeumi juhataja magiſter A. Soom wiibib praegu Rootſis, kuhu ta jääb umbes 1½ kuuks. S. ſõitis wälismaale oma puhkeajal ja teadusliku ſihiga. Ta loodab hankida Rootſiſt Narwa linna ajaloo kohta wäärtuſlikke dokumente. Nimelt leidub Rootſi ſõjawäe arhiiwis palju läbiuurimata materjali Narwa ajaloo kohta. Ühtlaſt on ſeal olemas Narwa kindluſte ja maaaluſte käikude plaanid. Esmajoones on hra Soomil kawatſus teha Rootſis leiduwaiſt dokumentideſt ärakirju ja plaanideſt koopiaid, et eelolewal talwel ettewõetawat Narwa wõlwkäikude awaſtamiſt kergendada.

Koguteos „Wirumaa“ ilmumisel.

E. Kirjand. Seltſil on kawatſus wäljaanda koguteos „Wirumaa“. Selles koguteoſes tahetakſe tublisti ruumi anda Eeſti wanema linna ja nimelt Narwa ajalooliſele ülewaatele. Kuna ſelle kohta kõige enam andmeid leidub Narwa muuſeumi juhataja magiſter Soomil, ſiis on EKS pööranud palwega wiimaſe poole, et S. kirjutaks ülewaate Narwa linna ajalooſt. A. Soom on ſelleks oma nõuſoleku annud.

Aleksander Kaasik'ut

mälestab

Karl Podrätsik ja abikaasa.

---

29. augustil s. a. surma läbi lahkunud lugupeetud ülemat

Aleksander Kaasikut

mälestavad sügavas leinas

Narva posti-, telegraafi- ja telefoni teenijad.

Ärasaatmine leinamajast 1. septembril s. a. kell 15.30 ja matmine kell 16.30 Jaanilinna Nikolai kirikus.

Narva teaater „Võitlejas"

Pühapäeval, 3. septembril 1933. a. kell 8.30 õhtul

HOOAJA AVAMINE

SULARAHA

E. Ebermayer'i ja Fr. Cammerlohr'i komöödia 3. vaatuses.

Lavastaja: **Rix Kuljus.** Dekoraator: **Vold. Peil.**

Pääsed: 1 kr. — 35 snt. Õpilased 15 senti (õpilaskaardi ettenäitamisel).

Pääsete eelmüük: Kaubamaja Roosipuu, Suur tän. 24, H. Võhma kellasepääris, Joala tän. 16 ja teatri kassas 2 tundi enne etenduse algust.

Narva Pimeaed.

Linna sümfooniaorkestri kontsert.

Neljapäeval, 31. augustil 1933. a.

EESKAVA:

I.

1. Anber — „Portici tumm".
2. Fukik — „Hällilaul".
3. Corosio — „Edera serenaad".
4. Suppe — Stseene oop. „Pensionaat".

II.

5. Beethoven — „Coriolon".
6. ***V. Muurmetsä soolo.***
7. Goltermann — Andante Cello kontserdist.
8. Demersemann — Hispaania fantaasiä.

Juhatab hellkunstnik V. Uustalu.

Algus kell 8 õht. Pääs 5 senti.

Reedel, 1. sept. 1933. a.

I.

1. Vallage — avam. „Moritena."
2. Dvarak — Humoresk.
3. Sinding — „Kevade kohinad."
4. Verdi — oop. „Traviata."

II.

5. Bach — Juubeli mäng.
6. Biset — „Menett ja Adoglotto."
7. Merikanto — Aeglane valss.
8. Abraham — oop. „Viktooria ja tema husaar."

Algus kell 8 õht. Pääs 5 snt.

Ostu-müügiäri

Pikk tän. 22, telef. 127.

„Estonia"

Rakveres.

Ostan, müün, üürin ja vahetan

grammofone ja plaate.

Suures valikus igasuguseid **muusikariistu, mööbl., jalgrattaid** ning **majatarbeid.** Sealsamas võtab „Esto-Band'i" orkestri tellimisi vastu hra V. Viil.

Eesti Omavalitsuste Kinnitusse'ts

„OMA"

JUHATUS: Tartus, Riia tän. 4', kõnetr. 3-44.

Tule-, elu-, invaliidsuse-, murdvarguse-, klaasi-, koduloomade-, rahekindlustused.

Edasikindlustuste vastuvõtmine vallaseltsidelt **Peaagentuur: Rakveres, Viru Panga juures, Pikk 2, kõnetr. 109.** :—: **Esindajad igalpool.**

Kõige vastupidavamaid mehaaniliselt valmistatud

jalanõusi õpilastele

võib odavalt osta

„Flamingo"

vabriku Narva kauplustest

Suur t. 2. Posti t. 69.

Oksjon. Pühapäeval, 3. septembril 1933. a. kell 12 päeval saab kaubandushsel alal maksujõuetuks tunnistatud S. ja J. Poljakov'ide konkursivalitsuse poolt Narvas, Hermani tän., Poljakov'ide majas nr. 15/17 (teisel korral)

enampakkumise teel

äramüüdud Semjon ja Jakob Poljakov'idele kuuluv vallasvara, mis koosneb mitmesugusest tubasest sisseseadest, nagu: pehme mööbel, kappid, lauad, toolid, peeglid, klaver jne.

Linna Oksjonaator: **A. Hochmuth.**

Autotarvete ja naftasaaduste äri

N. Mägi

Narvas, Peetri pl. nr. 9.

Soovitab:

Tuntuima Rootsi firma S.K.F.

kuulilaagrid, pesad, teraskuulid, transmissioni võlvid jne. Peale selle: babiti, autotarbed, samuti igasugused õlid mootorite, aurumasinate, õmblus- ja kudumismasinate jaoks. Tavot jne.

Algan

klaveri-tundidega

1. septembril. s. a.

Vastuvõtt iga päev kl. 3—5 p. l.

Armanda Schervel,

Tuleviku tän. 8—3.

Narwa arstid.

Elektrirav. Kab. Diathermia. Kõrg. päike.

Dr. Kress.

Sise-, laste-, suguosade-haigused.

Igal äripäeval 10—1 ja 5—7, pühap. 10—11.

Suur t. 20. Telef. 212.

A. Kotschnev'i aurulaevandus

Narva—Narva-Jõesuu

Aurulaeva sõiduplaan

22. aug. kuni muutmiseni.

Äripäevadel

Narva-Jõesuust:

kell 6.45 homm.
„ 10.45 „
„ 14.20 (2.20 p. l.)
„ 16.40 (4.40 p. l.)*
„ 20.— (8 õht.)**

Narvast:

kell 9.30 homm.
„ 12.15 päeval
„ 15.30 (3.30 p. l.)
„ 17.45 (5.45 õht.)*
„ 21.10 (9.10 õht.)**

* Kuni 10. septembrini.
** Kuni 27. augustini.

Pühapäev. ja pühadel

Narva-Jõesuust:

kell 7.30 homm.
„ 10.— „
„ 16.30 (4.30 p. l.)
„ 19 — (7 õht.)

Narvast:

kell 9 — homm.
„ 11.15 „
„ 17.40 (5.40 õht.)
„ 20.10 (8.10 õht.)

Br. Maria Heinrichsen-Kuusin

Nais-, sugu- ja sisehaigused

Wastuvõtmine

Joala tän. 19, Sinka majas Juhkentali apteegi kõrval

Iga päew kella 11—1 ja 5—7.

Laupäeva õhtupoolel vastuvõtmist ei ole.

Dr. W. Reier

Westerwalli tän. 27|29,

II kord. tel. 205,

Sisehaigused

(kops, süda, sisekond etc.)

KONETUNNID äripäewil:

k. 9—10 hom. 4—6 p. l

Diplom. Pelikunstnik

E. SCHÜTZ

algab

klaveri tundidega

kõigile astmetele mõõdukatel tingimustel. Õpilasõhtud. Konservatoorlumi kawa.

Esmasp. ja neljap. Sepa t. 10. Teisip. ja reede Kreenh. klubi. Kolmap. ja laup. Suur-Aguli 52.

Tagasi jõudnud

Hambaarst

E. Ekimoff-Kärk

Vastuvõtm. kl. 10—1 ja 4—½7.

Kunsthambad.

Narvas, Rüütli tän. 18.

Raadio ringhääling.

Neljapäeval, 31. augustil.

14.30. Heliplaate. 15.15. Välismaisi päevauudiseid. 15.30. Ajanäitaja õlendus. 19.50. Reklaami ja heliplaate. 20.00. Kontsert. Juh. R. Palm. 21.00. Ülekanne Tartust. 21.05. Kodumaisi päevauudiseid. 21.20. Dr. H. Jürgenson: Töö ja sport tolmest väliskeha väljakujunemisele. 21.50. Kontserdi järg.

Reedel, 1. septembril.

14.00. Tallinna Eesti Põllumeeste Selts: näituse avamise-talituse ülekanne näituse väljalt. 14.45. Heliplaate. 15.15. Välismaisi päevauudiseid. 15.30. Ajanäitaja-õlendus. 19.50. Reklaami ja heliplaate. 20.00. Kontsert. Juh. R. Palm. 21.00. Ülekanne Tartust. 21.05. Kodumaisi päevauudiseid. 21.20. „Päevalehe" toimetaja E. Jalak: Nädala välispoliitiline ringvaade. 21.35. Kontserdi järg.

Dr. A. Striž

Sugu- ja nahahaigused

Wastuwõtmine igal äripäewal hommikul kella 8—9 ja õhtul kella 5—8.

Pühapäewil kella 12-1.

Walge tänaw nr 5

Ämmaemand

M. Bergfeld-Kõrts

Salme tän. 1.

(Tuisu kaupluse vastas).

Mina oma naise

Elfriede Kortsi,

kes minu juurest salaja ära läks

wõlgade ja tegude eest ei wastuta.

Peeter Korts.

Vajatakse

sukakudujat.

Narvas, Kesk-Aguli t. 30, Ruuben.

Ärimehed!

Wõimaldage hea praktikaga müüjannale teenistust. Olen kauemat aega tegutsenud maal tarw. ühisuses ning linnas koloniaal kauplustes. Palun teatada ilt. „Kautsion wõimalik" all.

Narwa-Jõesuu—Narwa autobuse sõiduplaan

16. juulist kuni muutmiseni.

Liinipidaja A. Hek.

N.-Jõesuu, Luha t. 6, tel. 31.

Äripäewadel

Narwa-Jõesuust:

Kell 7.30 (raudteejaamast)
„ 8.30 (Peetri platsile)
„ 13.15 (raudteejaamast)
„ 17.00 „
„ 20.05 „
„ 21.30 „

Narwast:

Kell 8.10 (raudteejaamast)
„ 10.30 (Peetri platsilt)
„ 15.15 (raudteejaamast)
„ 17.35 „
„ 20.45 „
„ 22.10 „

Pühapäewadel

Narwa-Jõesuust:

Kell 7.30 (rdt.-jaama)
„ * 8.45 (Peetri platsile)
„ * 9.45 „
„ *11.00 „
„ 13.15 (rdt.-jaama)
„ 17.00 „
„ 20.05 „
„ 21.30 „

Narwast:

Kell 8.10 (rdt.-jaamast)
„ * 9.15 (Peetri platsilt)
„ *10.30 „
„ *11.35 „
„ 13.50 (rdt.-jaamast)
„ 17.35 „
„ 20.45 „
„ 22.10 „

* ainult ilusa ilmaga.

Tarbekorral pühapäewil lisareisid.

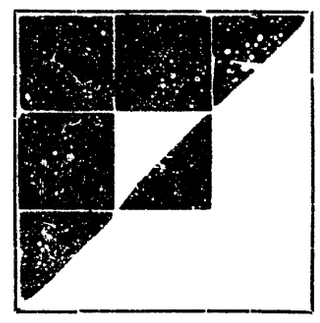
Sõiduhinnad: Peetri platsile 35 senti, raudteejaama 50 senti.

O.-ü. „Narva Kirjastusühisus'e"

trükikoda

Narvas, Salme t. 5. Telefon 34.

Valmistab maitsekalt ja ruttu:

Müürikuulutusi,
Aruandeid,
Peopileteid,
Nimekaarte jne.

Hinnad väljaspool võistlust!

Rakvere õhtuses eraühisgümnaasiumis

algab õppetöö esmaspäeval, 4. septembril s. a. kell ½7 õht. Vastuvõtmise ja järeleksamid on reedel, 1. sept. kl. ½7 õhtul.

Uute õpilaste ülesandmine — teisip., 29. aug., kolmap., 30. aug. ja neljap., 31. aug. kella 7—8 õhtul kooli kantseleis ühisgümnaasiumi ruumes Pikk t. 29. Tarviduse puhul avatakse I klass.

Koolijuhatus.

Põlula-Alumise jahu- ja villatööstus.

Töötab igal päeval vee- ja mootor-abijõul ilma igasuguse korra ootamiseta.

Töö headus võistlemata, hinnad alandatud.

Savitööstusest saada igasuguseid saviriistu, ahjupotte lihtsaid ja klaseerituid. Telliskivid 1,5 sendist alates.

Austusega **omanik.**

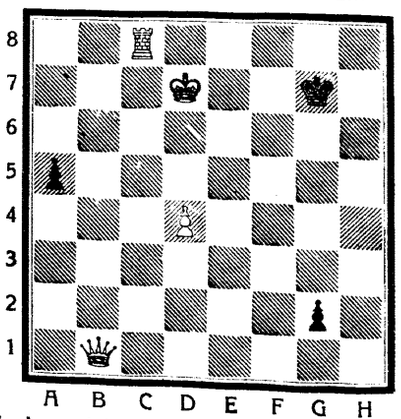

MALE.

Toimetaja R. PRUUN.

Ülesanne nr. 21.

Kokkuseadnud V. A. Shinkman.

Valged algavad ja annavad matt kolme sammuga.

Lõpumängu nr. 3 lahendus: 1. Rg6 — e5! Ob2 : e5. 2. Kf3 — e4, ja valged võidavad.

Vastutav toimetaja August Rosenvald. O.-ü. „Narva Kirjastusühisuse" trükk. Väljaandja: O.-ü. „Narva Kirjastusühisus"